

Warszawa, dnia 19 stycznia 2021 r.

GDA.158.2021.AM

Szanowna Pani
Gertruda Uścińska
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3,5
01-748 Warszawa

WNIOSEK
RZECZNIKA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW
O PODJĘCIE DZIAŁAŃ W CELU OCHRONY PRAW PRZEDSIĘBIORCÓW

Niniejszym na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r., poz. 648, dalej jako: „ustawa o Rzeczniku”) wnoszę o:

- 1) podjęcie przez Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw przedsiębiorców poprzez zwrócenie się do Dyrektorów Oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przychylnie podejście do składanych przez mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w trybie art. 28 ust. 3a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 266, dalej jako: „ustawa systemowa”) wniosków o umorzenie w całości lub w części należności z tytułu składek, w sytuacji, gdy w związku ze stanem epidemii koronawirusa na przedsiębiorcę zostały nałożone ograniczenia w wykonywaniu działalności gospodarczej i wskutek tego znajduje się on w trudnej sytuacji materialnej,
- 2) poinformowanie Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców o podjętych działaniach w powyższym zakresie, w terminie o którym mowa w art. 11 ust 3 ustawy o Rzeczniku.

Uzasadnienie

W kwestii uprawnień Rzecznika

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o Rzeczniku, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców (dalej jako: „Rzecznik”) stoi na straży praw mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności poszanowania zasady wolności działalności gospodarczej, pogłębiania zaufania przedsiębiorców do władzy publicznej, bezstronności i równego traktowania, zrównoważonego rozwoju oraz zasady uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słuszych interesów przedsiębiorców.

Rzecznik w zakresie ochrony praw przedsiębiorców, może zwracać się do właściwych organów, organizacji lub instytucji publicznych z ocenami i wnioskami o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw przedsiębiorców oraz usprawnienia trybu załatwiania spraw w tym zakresie (art. 11 ust. 1 ustawy o Rzeczniku). Stosownie do art. 11 ust. 3 ustawy o organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, do których Rzecznik zwrócił się o podjęcie działań, o których mowa w ust. 1, są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku.

Stanowisko Rzecznika

Rzecznik wskazuje, iż w związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej epidemii koronawirusa, na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. 2020 r., poz. 491 ze zm.) od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (§ 1). Do tego czasu obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego (por. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. (Dz. U. 2020 r., poz. 433).

Ograniczenia wolności i praw jednostki wprowadzane w czasie epidemii w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się pandemii koronawirusa doprowadziły do kryzysu gospodarczego o niespotykanych rozmiarach. Na skutek pandemii doszło do spadku konsumpcji, inwestycji, handlu oraz produkcji. Liczna grupa branż nie tylko w Polsce ale i na świecie z dnia na dzień utraciła przychody, w wielu przypadkach doszło do poważnego ograniczenia, a nawet wstrzymania działalności na dłuższy okres, w związku z walką o zdrowie

ludzi i przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19. W zaistniałej, nadzwyczaj trudnej sytuacji wielu przedsiębiorców zostało zmuszonych do zawieszenia lub istotnego ograniczenia działalności.

W tak trudnych warunkach niezwykle istotne jest wsparcie przedsiębiorców ze strony państwa i jego instytucji. Różne formy pomocy, jaką zaoferowało przedsiębiorcom państwo w ramach programów pomocowych Tarcz Antykryzysowych i Tarczy Finansowej, jakkolwiek stanowiące znaczące wsparcie dla firm, to wobec przedłużającego się stanu epidemii nie było wystarczające w związku z przedłużającym się okresem pandemii i wynikającą z tego stanu utratą możliwości zarobkowania. Co więcej niektórzy przedsiębiorcy w ogóle nie zostali objęci wsparciem w ramach ww. Tarcz, bowiem na podstawie aktualnego rozporządzenia kody PKD, zgodnie z którymi wykonują działalność gospodarczą nie kwalifikują ich do zaplanowanych programów wsparcia. Do Rzecznika docierają liczne sygnały od przedsiębiorców, którzy pomimo spadku obrotów spowodowanych epidemią i nałożonymi na nich ograniczeniami w wykonywaniu działalności gospodarczej, nie uzyskali od państwa żadnego wsparcia. Przedsiębiorcy ci są wręcz w dramatycznej sytuacji, ponieważ nie mają środków na pokrywanie kosztów stałych, takich jak m.in. opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne, czy też wypłaty wynagrodzeń dla pracowników.

Z uwagi na rolę jaką w polskiej gospodarce odgrywają mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, zdaniem Rzecznika każde, nawet niewielkie wsparcie w wielu przypadkach pozwoli na kontynuację prowadzenia działalności gospodarczej oraz przyczyni się do ochrony miejsc pracy. Rzecznik podkreśla, iż w chwili obecnej priorytetem dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych powinno być wsparcie przedsiębiorców ukierunkowane na ochronę miejsc pracy, a w niedalekiej przyszłości na szybki powrót polskich firm na ścieżkę rozwoju.

Wobec tak zakreślonych celów, w istniejącej obecnie, niezwykle trudnej i nieprzewidywalnej rzeczywistości gospodarczej, szczególnie ważnym jest, aby przedsiębiorcy ubiegający się o umorzenie należności składkowych mogli uzyskać tego typu ulgę.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy systemowej należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne mogą być umarżane w całości lub w części przez Zakład z uwzględnieniem ust. 2-4. W art. 28 ust. 3a ustawy systemowej przewidziano ponadto możliwość umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych będących jednocześnie płatnikami

składek, w uzasadnionych przypadkach, pomimo braku ich całkowitej nieściągalności. Przesłanki umorzenia należności w oparciu o ten przepis określone zostały w § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia Zakład może umorzyć należności z tytułu składek, jeżeli zobowiązany wykáže, że ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną nie jest w stanie opłacić tych należności, ponieważ pociągnęłoby to zbyt ciężkie skutki dla zobowiązanego i jego rodziny, w szczególności w przypadku poniesienia strat materialnych w wyniku klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia powodujących, że opłacenie należności z tytułu składek mogłoby pozbawić zobowiązanego możliwości dalszego prowadzenia działalności.

Poprzez zdarzenie nadzwyczajne, o jakim mowa w ww. przepisie należy rozumieć zdarzenie trudne do przewidzenia, leżące poza prowadzoną działalnością gospodarczą i niezwiązane z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia. Będą to zdarzenia niepowtarzalne, w szczególności spowodowane zdarzeniami losowymi.¹ W ocenie Rzecznika zdarzeniem nadzwyczajnym bez wątplenia jest stan epidemii koronawirusa i związane z nim ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Wobec tego Rzecznik postuluje, aby Zakład Ubezpieczeń Społecznych wraz z podległymi mu Oddziałami szczególną uwagę zwrócił na przypadki, gdy przedsiębiorca we wniosku o umorzenie zaległości składkowych wykáže, że jest w trudnej sytuacji finansowej spowodowanej wystąpieniem epidemii koronawirusa i ograniczeniu w prowadzeniu przez niego działalności gospodarczej.

Mając na uwadze powyższe, Rzecznik postuluje, aby w dobie pandemii koronawirusa Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie stosował nadmiernego rygoryzmu przy rozpoznawaniu wniosków przedsiębiorców o umorzenie należności składkowych.

Rzecznik zwraca uwagę, że rezygnacja z dochodzenia należności składkowych po zniesieniu obostrzeń będzie skutkowałą zyskiem w postaci utrzymania liczby płatników składek i miejsc pracy. Stanowi to rozwiązanie korzystniejsze dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Odmowa przyznania ww. ulgi i egzekucja zaległości składkowych może bowiem

¹ Wyrok WSA w Warszawie z 19.11.2007 r., V SA/Wa 1876/07, LEX nr 484969.

Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

w wielu przypadkach prowadzi do zakończenia bytu podmiotu gospodarczego i konieczności ubiegania się o środki pomocy przez płatnika oraz osoby przez niego zatrudniane.

W związku z powyższym, wnoszę jak na wstępie.

RZECZNIK
MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Adam Abramowicz